

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Samlede Værker III Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

Citation: Jacobsen, J. P.: "Samlede Værker III Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup", i Jacobsen, J. P.: *Samlede Værker III Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup*, udg. af Morten Borup ; Georg Christensen , 1924-29, s. 181. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-jacob03val-shoot-idm139892127423664.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Værker III Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

ET SKUD I TAAGEN

182
183

Den lille grønne Stue paa Stavne var øjensynlig nærmest indrettet paa at tjene som Gjennemgang til den øvrige Flugt af Værelser. Ialfald indbød de lavryggede Stole, der vare stillede op langs med det perlemaalede Panel, ikke til længere Ophold. Paa Midten af Væggen sad der et Hjorte-Gevir og kronede en lys Plet, hvis Form tydeligt angav, at et ovalt Spejl her engang havde havt sin Plads. Den ene af Takkerne bar en bredskygget Damestraa hat med lange céladongrønne Baand. I Hjørnet tilhøjre stod der en Fuglebøsse og en tørstig Galla, i det andet en Bunke Medestænger og i en af Snørerne var der indknyttet et Par Handsker. Midt i Stuen fandtes et lille rundt Bord med forgyldt Fod; en stor Buket Bregner laa paa dets sorte Marmorplade.

Det var sent paa Formiddagen. I en stor og gylden Stime strøg Sollyset ind gennem en af de øverste Ruder og dalede ned midt imellem Bregnerne; nogle af dem var frodigt grønne, de fleste vare visne, ikke tørre og sammenkrøllede, de havde ganske deres Form, men den grønne Farve var vegen for en Uendelighed af gule og brune Skatteringer 184 fra det spædeste Hvidgule til det kraf tigste Rødbrun.

Ved Vinduet sad der en Mand paa en femogtyve Aar og stirrede hen paa de lystige Farver. Døren ud til Naboværelset stod vidt aaben og ved Klaveret derinde sad en høj ung Dame og spillede. Klaveret stod nær ved det aabne Vindu, og Karmen var saa lav, at hun kunde se ud paa Græsplænen og Vejen, hvor en ung Mand i en lidt vel stilfuld Ridedragt var beskjæftiget med at ride en Skimmel til. Rytteren var hendes Forlovede, Niels Bryde hed han; hun var Husets Datter. Skimlen derude var hendes og det var en Fætter til hende, der sad inde i Forstuen, en Søn af hendes Farbroder Proprietær Lind til Begtrup, der var død arm og forgjældet og om hvem der i levende Live aldrig var bleven sagt et godt Ord, hvad han da heller ikke fortjente. Sønnen Henning havde Lind til Stavne taget sig af og bekostet opdraget, dog kun saa nogenlunde, thi uagtet Henning var godt begavet og havde megen Lyst til Bogen, blev han dog taget ud af Latinskolen, saasart han vel var konfirmeret og kom saa hjem til Stavne for at lære Landvæsenet. Nu var han et Slags Forvalter paa Gaarden, men havde ingen ret Myndighed, da den gamle Lind ikke kunde afholde sig fra at tale med allevegne.

Hans Stilling var i det Hele taget meget ubehagelig. Gaarden var i daarlig Forfatning, og der kunde Intet gøres for at for
185

bedre den, da der manglede Kapital. Der kunde slet ikke være Tale om at holde Skridt, ikke med Tiden, men ikke engang med Naboerne. Alt maatte gaa som det havde gaaet, Gud veed hvorlænge; saa meget som muligt for saa lidt som muligt. I daarlige Aar maatte der derfor ogsaa sælges Jordlodder fra, for at man dog kunde faa rede Penge at se.

Det var i det Hele en saare sørgelig Drift for en ung Mand at sætte sin Tid og sine Kræfter ind paa; hertil kom at gamle Lind var meget hidsig og umedgjørlig, og da han havde vist Henning de omtalte Velgjerninger, mente han ikke at være ham nogetsomhelst Hensyn skyldig. Han undsaa sig saaledes ikke, naar han blev heftig, for at lade denne høre hvad for en forsulten Unge han havde været, da han tog ham til sig, og blev han rigtig vred, gik han endog saa vidt, at han kom med, ganske vist sandfærdige, men ogsaa højst skaanselsløse Hentydninger til Faderens Færd.

En ugift Onkel nede i det Slesvigske, som drev en udstrakt Tømmerhandel, havde flere Gange søgt at faa Henning ned til sig, og denne var ogsaa for lang Tid siden løben bort fra Livet paa Stavne, hvis han ikke havde været saa forelsket i Datteren, at han ikke kunde tænke sig Muligheden af at leve noget andet Sted end hun. Det var imidlertid ingen lykkelig Kjærlighed. Agathe kunde godt lide ham, de havde leget sammen som Børn, for den Sags Skyld ogsaa som Voksne;

186

men da han en Dag, det var nu et Aar siden, havde erklæret sig for hende, var hun bleven baade vred og forbavset og havde sagt ham, at hun ansaa det for en ubesindig Spøg, og at hun ikke haabede, at han vilde give hende Anledning til at betragte det som en fiks Vanvittighed, ved nogensinde tiere at hentyde til noget Lignende.

Sagen var nemlig den, at den nedværdigende Behandling, hun stadig saae ham udsat for, og som han taalte, ganske vist af Hensyn til sin Kjærlighed til hende, virkelig havde nedsat ham i hendes Øjne, saaledes at hun ansaa ham for hørende til en anden og lavere Kaste end hendes egen, ikke lavere i Rang eller fordi

han var fattig, men lavere i Følelse, lavere i Æresbegreb.

Saa kom nogen Tid efter Forlovelsen med Bryde.

Hvad havde Henning ikke lidt i det Fjerdingsaar, det havde staaet paa! og dog blev han; han kunde ikke give Slip paa Tanken om at vinde hende, han haabede der skulde ske Et eller Andet, ja han haabede egentlig næppe, han fantaserede om mærkelige Begivenheder, der skulde indtræffe og gjøre Ende paa Forbindelsen, men han ventede ikke hans Fantasier skulde blive Virkelighed, han trængte til dem som Paaskud for at blive.

"Agathe!" kaldte Rytteren derude og holdt sin Hest an ved det aabne Vindu, "Du ser jo slet ikke paa os og nu gjør vi dog vore Sager saa net."

187

Agathe drejede Hovedet om mod Vinduet, nikkede til ham og sagde, idet hun blev ved med at spille: "Vist ser jeg paa Jer, I var jo nær faldet derhenne ved Snebolletræet;" og hun gjorde nogle hurtige Løb højt oppe i Diskanten.

"Gaa nu! - Hyp!" og hun slog over i en larmende Galopade.

Men Rytteren blev holdende.

"Naa?"

"Sig mig, vil Du blive siddende der ved Klaveret hele Formiddagen."

"Ja!"

"Ja, saa tror jeg vi vil prøve det - ja, vi kan vel nok ride over til Hagestedgaard og komme igjen til Middag?"

"Ja, naar I skynder Jer, Farvel, tykke Blis, Farvel Niels."

Saa red han, hun lukkede Vinduet og spillede videre, men holdt snart op; - det var dog meget morsommere at spille, naar han red derude og var utaalmodig.

Henning sad og saae efter den Bortridende. Hvor han hadede dette Menneske; havde han blot ikke været og de passede slet ikke for hinanden; vilde der bare komme en lille Kurre paa Traaden, at de ret kunde komme til at vise sig for hinanden som de virkelig var

Agathe kom ind i den grønne Stue, nynnende paa Motivet til den Nocturne, hun nys havde spillet, hun gik hen til det lille Bord og gav sig til at ordne Bregnebuketten. Sollyset 188 faldt lige paa hendes Hænder; de var store og hvide, dejligt formede. Henning blev altid betaget af disse smukke Hænder, og idag bar hun meget vide Ærmer, saa den runde Arm saaes lige op ti! Albuen; de var saa yppige, disse Hænder, med deres fyldige Blødhed, blændende Hvidhed og kraftige Former; og saa det fine skiftende Muskelspil, de yndefulde Bevægelser - der var saadan en nydelig, bølgende Bevægelse, naar de strøg henover hendes Haar. Hvor havde han ikke tidt haft Ondt af dem, naar de maatte springe og strække sig over de dumme Tangenter, det passede de slet ikke til, de skulde ligge stille i Skjødet af en mørk Silkekjole, smykkede med store Ringe som nøgne Haremskvinder.

Som hun stod der og syslede med Bregnerne var der i hendes Ansigt et Udtryk af ligegyldig Lykke, der æggede Henning. Hvorfor skulde Livet være saa lyst og let for hende, der havde ranet hvert Glimt af Lys fra ham? Om han skræmmede hende op af denne lyse Ro, om han jog en lille Skygge over hendes Vej! Hun havde slængt hans Kjærlighed ned i Støvet for sine Fødder og var gaaet hen over den som var den en livløs Ting, som var det ikke en Menneskesjæl, der længselsfuld og lykkesyg vred og vaandede sig i denne Kjærlighed

"Nu kan han snart være i Borreby," sagde han saa og saae ud af Vinduet.

"Nej, han vilde til Hagestedgaard," svarede hun.

189

"Naa, ja det Andet er jo ikke meget af Vejen."

"Hvad for Noget? det er jo slet ikke p a a Vejen. "

"Nej, det er det jo egenlig heller ikke - kommer han der ligemeget endnu?"

"Hvor?"

"I Borreby naturligvis, hos Skovfogden."

"Det veed jeg virkelig ikke, hvad skulde han komme der efter?"

"Aa, det er vel Folkesnak, - Du veed de har den kjønne Datter."

"Og saa?"

"Ja Herregud! alle Mandfolk er da ikke Munke."

"Siger man da Noget?"

"Aa hvad, man siger jo Noget om alle Folk, men han kunde jo gjerne være noget forsigtigere."

"Men hvad siger man da? hvad siger man?"

"Aa, Stevnemøder og ... det Sædvanlige."

"Du lyver Henning! det er der Ingen der siger, det er Noget Du laver Altsammen."

"Hvorfor spørger Du saa? - Hvad Fornøjelse skulde jeg forresten have af at gaa og fortælle Folk om den Lykke, han gjør hos de Borreby Piger!"

Hun lod Bregnerne ligge og gik hen til ham. "Saa lav havde jeg ikke troet Du var, Henning," sagde hun.

"Ja, Kjæreste, jeg kan saa godt forstaa Du bliver opbragt, det maa jo ogsaa være kjedeligt 190 for Dig, at han ikke kan lægge saameget Baand paa sig - ialtfald nu."

"Fy Henning! det er ussel og uværdigt af Dig, men jeg tror ikke dine Løgne."

"Ja det er jo ikke mig der siger det," sagde han og saae ned for sig, "j e g har ikke set dem kysse hinanden."

Agathe bøjede sig hen mod ham og slog ham foragtligt paa Kinden.

Han blev bleg som et Lig og saae op paa hende med et Blik, der halvt var en syg Hunds og kun halvt en krænkets Mands. Agathe skjulte Ansigtet i sine Hænder og gik hen mod den aabne Dør. Der stod hun lidt og støttede sig som om hun var svimmel, saa saae hun over Skuldren hen paa ham og sagde koldt og roligt: "Henning, jeg vil sige Dig, jeg fortryder ikke hvad jeg har gjort."

Saa gik hun.

Henning sad længe som bedøvet, saa vaklede han op paa sit Værelse og kastede sig paa sin Seng. Han væmmedes ved sig selv. Nu var Alt forbi - det Klogeste, han kunde gjøre, var at skyde sig en Kugle for Panden; leve - luske sig Livet igjennem med et skulende Blik som en sparket Hund? - Nej!

- Hun havde stemplet ham med Trællens Mærke ved sit Slag, og hun havde Ret, der var intet Andet at gjøre overfor en saadan Lavhed. Hvor havde han ikke elsket hende!

- brændende - vanvittigt; men ikke som en Mand, som en Hund, - i Støvet for hendes 191 Fødder som for et Gudebillede. De stod i Haven, hun skar sit Navn i et Træ, Vinden legede med hendes Haar, han stjal sig til at kysse en af de flagrende Lokker og var lykkelig i Dage derefter; nej, hans Kjærlighed havde aldrig havt mandigt Mod eller frejdigt Haab, han var Træl i Alt, i sin Kjærlighed, sit Haab, sit Had. - Hvorfor havde hun ikke troet hvad han fortalte, men stolet blindt paa Niels? Han havde aldrig løjet for hende, det var den første lave Handling han nogensinde havde begaaet, og hun havde straks set det! Det var fordi hun aldrig havde tiltroet ham Andet end hvad lavt og lumpent var. Hun havde aldrig forstaaet ham, og for hendes Skyld havde han udholdt dette lange, kummerlige Liv paa Stavne, hvor hver Bid Brød han havde puttet i sin Mund var bleven gjort bitter ved Mindelser om at den var en Gave. Han kunde blive rasende ved den Tanke. Hvor han hadede sig selv for sit vanvittige Taalmod, for sin ydmyge Haaben. Han kunde myrde hende for det hun havde gjort ham til, og han vilde hævnes, hun skulde betale ham de lange Fornedrelsens Aar, de tusinde kvalfulde Timer. Hævn for hans tabte Selvgættelse, Hævn for hans slaviske Elskov og for Slaget paa hans Kind.

Saa vuggede han sig nu i Drømme om Hævn, som før i Drømme om Elskov, og han skød sig ikke, han rejste ikke heller.

192

En Formiddag to eller tre Dage senere stod Henning nede i Gaarden med Bøsse og Jagttaske. Som han stod der kom Niels Bryde ridende, ligeledes udrustet til Jagt, og ihvorvel de nu begge To syntes grumme lidt om hinanden, taltes de dog venligt ved og lod særdeles henrykte over, at det traf sig saa heldigt, at de

kunde gjøre Turen sammen. De fulgtes saa ad ned til "Rønnen", en temmelig stor, lyngklædt, lav og flad Holm ude mod Fjordmundingen. Rønnen var hen paa Efteraaret meget besøgt af Sælhunde, som boltrede sig paa de lave Sandbanker, der skød ud fra Stranden, eller sov paa de store Rullesten, som laa i Landingen. Og det var disse Sælhunde Jagten gjaldt. Da de havde naaet Stedet, gik hver sin Vej langsmed Vandet. Det graalige, disede Vejr havde lokket mange Sæler ind, og de hørte jævnlig hinanden skyde. Efterhaanden tog Disen til og ved Middagstid laa Taagen tyk og tæt over Holm og Fjord, det var ikke muligt at kjende Sten og Sælhunde fra hinanden i tyve Skridts Afstand.

Henning satte sig nede ved Stranden, og stirrede ind i Taagen. Der var ganske stille, kun en blid, skvulpende Lyd fra Vandet og en enlig Strandløbers ængstelige Piben dukkede en Gang imellem op af den tunge, trykkende Tavshed.

Han var træt af alle disse Tanker, træt af at haabe, træt af at hade, syg af at drømme. Sidde ganske stille og stirre døsig ud for sig,
193

forestille sig Verden som Noget, der laa langt borte i det Fjærne, som Noget, der var overstaaet, sidde her ganske stille og lade Timerne dø en for en, det var Fred, det var næsten Salighed. Da lød der en Sang gennem Taagen, frejdigt og jublende:

Til Majdag fører jeg hjem min Brud,
En Rosensblomme i Liljeskrud,
Spil Spillemænd, spill!
Den Dag skal Skoven ha' Grønt i sin Hat
Og Engen ha' Blomster i Barm.
Og fuld saa Maanen skal være den Nat,
Men Solen skal danse sig varm.
Og Gøgen skal kukke og Lykken os spaa
Og Finker skal fløjte og Drosler skal slaa,
Men Sorgen skal holde sig hjemme.

Det var Niels Brydes klare Røst. Henning sprang op; som et Lyn slog Hadet ned i ham, hans Øje brændte, han lo hæst, saa kastede han Bøssen til Kinden,
Men Sorgen skal holde sig hjemme,

klang det igjen; han sigtede mod Lyden ind i Taagen, de sidste Ord døde i Knaldet - saa var Alt stille som før.

Henning maatte støtte sig til den rygende Bøsse, han holdt Aandedrættet tilbage for at lytte - nej, Gudskelov! der var kun Vandets Skvulpen og det fjærne Skrig af opskræmmede Maager. - Jo! det jamrede sig derinde i Taagen. Han kastede sig ned paa Jorden, trykkede Ansigtet ned i Lyngen og holdt sig for Ørene. Tydeligt saae han det fortrukne Ansigt, Lemmernes Krampetrækninger og
194

det røde Blod, der ustandseligt vældede ud af Brystet, Strøm paa Strøm, dreven frem ved hvert Hjerteslag - falde ned paa den brune Lyngtop, risle nedad Grene og Stamme og saa sive bort mellem de sorte Rødder.

Han løftede Hovedet og lyttede: det jamrede sig endnu, men han turde ikke gaa derhen, nej, nej! han sled i Lyngen med sine Tænder, gravede med Hænderne i den løse Bund, som for at søge Skjul, væltede sig som en Vanvittig frem og tilbage, men endnu var det ikke forbi derinde, endnu hørte han det klage.

Endelig tav det. Han laa længe og lyttede, saa krøb han langsomt paa alle Fire ind i Taagen. Det varede længe inden han kunde se Noget, saa fandt han ham omsider ved Foden af en lille Jordbanke. Han var stendød; Skudet havde truffet ham lige i Hjertekulen.

Henning tog Liget i sine Arme og bar det tværsover Rønnen ned i den Baad, de vare komne derover i, saa tog han Aarerne og roede mod Land. Fra det Øjeblik, han havde set Liget, havde hans Bevægelse sat sig, og der var traadt et stiltfærdigt, dumpt Vemod i Stedet. Han tænkte paa Livets Forgængelighed og paa hvordan han skaansomst skulde forberede dem derhjemme.

Da han var kommen i Land gik han op til en Bondegaard for at faa fat i et Kjøretøj. Manden spurgte hvordan Ulykken var sket. Beretningen dannede sig næsten som af sig
195

selv paa Hennings Læber: Bryde var krøben over en Banke derude paa Vestsiden med Bøssen i Haanden, Hanen havde sagtens staaet paa Halv, Noget havde taget fat i den og Bøssen var gaaet af. Henning kunde af Skudet høre, at de var nær ved hinanden og havde raabt paa Bryde, da han intet Svar fik,

blev han urolig og gik efter Knaldet, saa fandt han ham ligge lige nedenfor Jordbanken, men da var han allerede død.

Han fortalte det Hele roligt i en dæmpet, bedrøvet Tone, og havde slet ingen Fornemmelse af Skyld, medens han fortalte det; men da de havde faaet Liget op i Vognen, og det sank ned i Halmen, faldt Hovedet om paa Siden og slog med et svagt Bump mod Vognfaddingen, da var Henning nær besvimet, og han var ganske hjertesyg medens de kjørte med Liget over Borup til Hagestedgaard.

Hans første Tanke, da han havde faaet Liget afleveret, var at løbe sin Vej, og det var kun med den allerstørste Selvovervindelse han tvang sig til at blive til Begravelsen var forbi. Der var i den Ventetid en feberagtig Uro over ham i det Ydre, og noget sælsomt Opskræmt ved hans Tanker, der gjorde, at de ikke kunde holde sig fast ved noget Bestemt, men flakkede fra det Ene til det-Andet. Denne deres rastløse Hvirvlen og Kredsen, som han ikke havde Magt til at standse, var ved at gjøre ham vanvittig, og naar han var ene gav han sig til at tælle eller han nynnede og slog Takt med Foden, for paa

196

denne Maade ligesom at fængsle Tankerne og slippe for at blive hvirvlet ind i deres forfærdelige, udmattende Runddans.

Endelig kom da Begravelsen.

Dagen efter var Henning paa Vejen til sin Onkel, Tømmerhandleren, for at bede ham om at give ham en Ansættelse i hans Forretning. Han traf Onkelen i en meget nedtrykt Sindsstemning. Hans gamle Husholderske var nemlig død for en Maanedstid siden, og han havde i disse Dage maattet afskedige sin Driftsbestyrer paa Grund af Utroskab. Henning var derfor saare velkommen. Han sætter sig nu med Iver ind i Forretningen, og efter et Aarstids Forløb overtager han Ledelsen af den.

Fire Aar senere er der foregaaet en Del Forandringer. Tømmerhandleren er død og Henning indsat til hans Hovedarving. Gamle Lind til Stavned er ogsaa gaaet til sine Fædre, men har efterladt Gaarden saa gjældbetyngt, at den har maattet sælges, og der er ved Salget saagodtsom Intet bleven tilovers til Agathe. Stavnedes nye Ejer er Henning, der har opgivet Tømmerhandelen og er vendt tilbage til Landbruget. Paa Hagestedgaard er Niels Bryde bleven efterfulgt af en Klavsens, der med det Første skal have Bryllup med Agathe, som nu bor hos Sognepræstens. Hun er endnu smukkere end før. Med Henning er det anderledes. Det er ikke til at se paa ham, at han har havt Lykken

197

med sig. Han ser næsten gammel ud, Ansigtstrækkene ere skarpe, Gangen mat, han gaar noget kroget, taler lidt og meget sagte, hans Øje har faaet en underlig tør Glans og Blikket er bleven uroligt og vildt. Naar han tror sig ene, smaasnakker han med sig selv og gestikulerer dertil. Folkene der paa Egnen tror derfor han drikker.

Men det er ikke det. Dag og Nat, naarsomhelst, ingensinde veed han sig sikker for Tanken om Mordet paa Niels Bryde. Hans Aand og Evner er visnede i denne evige Angst, thi naar den Tanke kommer, er det ikke som Anger eller dunkel Kummer, men som levende, flammende Rædsel, et forfærdeligt Delirium, hvor Synet forvildes, saa Alt bevæger sig: strømmende, dryppende, sælsomt rislende, og Alt har skiftet Farve, det er ligblegt eller dunkelblodigt rødt. Og der er en Dragen i al den Strømmen som suged det af alle Aarer, som diede det af alle Nervers fme Traade, og Brystet gisper i navnløs Angst, men intet forløsende Skrig, intet lettende Suk kan bane sig Vej over de blege Læber.

Saadanne Syner er Tankens Følge, derfor frygter han den, derfor er hans Blik uroligt og hans Gang saa mat. Den Frygt er det, der har afkræftet ham, og den Kraft, han endnu har tilbage, lever i hans Had. Thi han hader Agathe, hader hende fordi hans Sjæl er gaaet til Grunde ved hans Kjærlighed til hende, hans Livslykke forspildt ved hende, hans

198

Fred ved hende, men mest hader han hende fordi hun intet aner om hele den Verden af Kval og Elendighed, som hun har skabt; og naar han nu snakker med sig selv under truende Fagter, saa er det Hævn han tænker paa, Hævnplaner han gaar og drøfter. Men han lader sig ikke mærke med Noget, han er Venligheden selv mod Agathe, han bekoster hendes Udstyr, og senere var han hendes Fører til Alteret, og hans Venlighed kjølnedes ikke efter Brylluppet; han hjalp og raadede Klavsens i alle Maader, og de gjorde i Fællesskab flere store Spekulationshandler, som havde et udmærket Udfald. Henning holdt saa op, men Klavsens havde Lyst til at blive ved, og Henning lovede at støtte ham med Raad og Daad. Det gjorde han ogsaa. Han forstrakte ham med meget betydelige Pengesummer og Klavsens gik fra den ene Spekulation til den anden. Han vandt ved nogle, tabte ved flere, men jo mere han spekulerede jo ivrigere blev han. Et meget stort Foretagende skulde endelig gjøre ham til en rig Mand. Det fordrede flere store Udbetalinger og Henning hjalp ham stadig; den sidste stod til Rest, da trak Henning sig tilbage. Udsigterne syntes Klavsens meget lovende, og drog han sig nu udaf Sagen, var han ødelagt, men betale kunde han ikke. Saa skrev han

Hennings Navn efter paa et Par Veksler, der var Ingen, der vilde fatte Mistanke og Vindingen vilde snart komme. Foretagendet mislykkedes. Klavsens var næsten 199 ruineret. Vekslerens Forfaldsdag var nær, det Sidste maatte forsøges, saa sendte han Agathe op til Stavnede. Henning blev forbavset ved at se hende, thi det var ikke længe siden hun havde gjort Barsel og Vejret var raat og regnfuldt. Han førte hende ind i den grønne Stue og hun fortalte der om den mislykkede Spekulation og om Vekslerne.

Henning rystede paa Hovedet og sagde roligt og mildt, at hun maatte, have misforstaaet sin Mand, man skrev ikke andre Folks Navne paa Veksler, det var nemlig en Forbrydelse, ligefrem en Forbrydelse, som Loven straffede med Forbedringshuset.

Nej, nej, hun havde ikke misforstaaet sin Mand, hun vidste det var en Forbrydelse, det var netop derfor han maatte hjælpe; blot han ingen Indsigelser vilde gøre mod Underskriften, saa var Alt godt igjen.

Ja, men saa maatte han betale Vekslen, og det kunde han ikke, han havde allerede saa mange Penge i Klavsens Foretagende, at han var bebyrdet over Evne. Han kunde ikke.

Hun græd og bad.

Men hun maatte virkelig betænke, at han havde tabt uhyre ved Klavsens. Da hun fortalte ham, at Foretagendet var mislykket, var det virkelig som om En havde slaaet ham paa Øret, saa overrasket og fortumlet blev han. Ved at bruge dette Udtryk kom han til at tænke paa, at hun engang havde slaaet ham, kunde hun huske det. Nej! ... det var en Dag han drillede hende med at

200

Bryde ... kunde hun virkelig ikke huske det? jo, hun havde i elskværdig Ilterhed slaaet ham paa Kinden, paa den Kind der.

Ja men kunde han ikke hjælpe.

Det var her i denne Stue. Ak, det var en anden Tid, en mærkværdig Tid. Han troede endogsaa, at han havde friet til hende en Gang, det kom ham saadan for. Sæt at hun havde taget ham, men det var taabeligt at tale om, nej Bryde det var en smuk Mand, og saa skulde han komme saa sørgeligt af Dage, den smukke Fyr.

Ja, ja, men var der virkelig ingen Udvej, slet ingen?

Hun skulde ikke tro det med Vekslerne, det var Noget Klavsens havde bildt hende ind for at lokke ud af ham, om han ikke nok kunde hjælpe ham lidt endnu, det var et Fif, Klavsens var fiffig, meget fin, meget fin.

Nej, det var virkelig som hun sagde. Dersom hun kom tilbage med et Afslag, maatte Klavsens flygte til Amerika, Vognen, som skulde bringe ham til Jernbanestationen i N., var allerede trukken frem, da hun gik herop.

Nej det havde han ikke troet om Klavsens. Det var dog den laveste Kjæltringstreg! bringe den Mand i Ulejlighed, der havde hjulpet og hjulpet ham atter og atter. Han maatte være meget slet. Det var oprørende, og saa bringe Vanære over Kone og det uskyldige Barn. Hun skulde høre, hvad Folk vilde sige! Stakkels Agathe, stakkels Agathe!

201

Hun kastede sig ned for ham og bad: "Henning, Henning, hav Medlidenhed med os!"

"Nej, og tusinde Gange nej, m i t Navn skal være uden Plet, jeg hjælper ikke en Forbryder."

Saa gik hun.

Henning satte sig og skrev til Politiet i N. om at anholde Klavsens for Veksselfalsk, naar han viste sig paa Jærnbstationen. En Stafet blev sendt afsted med Brevet.

Om Aftenen hørte han, at Klavsens var rejst, næste Dag at han var anholdt i N.

Agathe maatte lægge sig til Sengs, da nun kom hjem; svækket som hun var af den nys overstandne Sygdom havde hun ikke kunnet taale Anstrængelsen og de stærke Sindsbevægelser. Efterretningen om, at Klavsens var greben, knækkede hende ganske. Sygdommen antog en hæftig, feberagtig Karakter, og tre Dage efter sendtes der Melding til Stavnede om at hun var død.

Dagen før Begravelsen gik Henning til Hagededgaard. Vejret var mørkt og taaget, Løvet faldt i Flokke, der var en ram, muldet Lugt i Luften.

De førte ham ind i Ligstuen, Vinduerne vare blændede med hvide Klæder, der brændte et Par Lys ved

Ligets Hovedgjærde. Luften var tung af Blomsterduft fra de mange Kranse og af Lugten af Ligkistens Fernis.

Han blev næsten festlig stemt ved at se

202

hende ligge der i den fantastiske, hvide Ligdragt. De havde lagt et hvidt Lin over hendes Ansigt; han lod det ligge. Hænderne laa foldede paa Brystet; de havde givet hende hvide Bomuldshandsker paa. Han tog Haanden, trak Handsken af og puttede den ind paa sit Bryst. Saa saae han nysgjerrigt paa Haanden, bøjede paa Fingrene og aandede paa dem som for at varme dem. Længe holdt han hendes Haand i sin, det blev mørkere og mørkere i Værelset, Taagen tog til derude. Saa bøjede han sig hen mod Ansigtet og hviskede: "Farvel Agathe! jeg vil sige Dig Noget inden vi skilles, jeg fortryder heller ikke hvad jeg har gjort," saa slap han Haanden og gik.

Da han kom udenfor, kunde han neppe se Ladebygningen, saa tyk var Taagen. Han fulgte Stranden hjem. - Nu var han hævnnet, og saa! hvad saa imorgen, og iovermorgen hvad saa? - Der var saa stille, kun en Smule Lyd fra Vandet dernede; - men han kunde ikke høre sit Hjærte, jo, det slog dog, men saa mat, saa mat, - hvad? det lød som et Skud! og nok et! Han rystede paa Hovedet, smilede og mumled': "nej, ikke to, kun et, kun et." Han var saa træt, men hvile - han havde ingen Ro til at hvile. Han standsede et Øjeblik og saae sig om: der var ikke meget at se, Taagen dannede en Mur omkring ham, Taage foroven, Taage rundt om, Sand forneden; der laa hans Fodspor i Sandet i en lige Linje; midt ind i Taagekredsen naaede de, ikke videre; han gik lidt igjen,

203

nej, de kom ikke længer end til Midten, men bagved ham, der, hvor han havde gaaet, der var der Kredse fulde af hans Fjed. - Han var dog meget træt; det var Sandet, der var saa tungt at gaa i - hvert Fodspor havde kostet ham nogle af hans Kræfter, ja! det var en Række af Grave for hans svundne Kræfter - og til den anden Side, der laa Sandet jævnt og glat og ventede, - der foer en Gysen igjennem ham: det er En, der gaar over min Grav - der er Nogen, der gaar i mine Fodspor, det pusler derinde i Taagen bagved som af Kvindeklæder, der er noget Hvidt derinde i den hvide Taage. Han gik igjen saa stærkt han kunde. Benene rystede under ham, det sortnede for ham, men fremad maatte han, afsted igjennem Taagen, for det derinde fulgte ham bestandigt. Det kom nærmere og nærmere, Kræfterne var ved at forlade ham, han vaklede fra den ene Side til den anden, sære Blink foer forbi hans Øjne, skarpe, skærende Lyde klang ham i Øret, den kolde Sved stod paa hans Pande, hans Læber aabnedes i Rædsel, saa sank han om paa Sandet. Og ud af Taagen kom det, formløst og dog kjendeligt, snigende sig over ham tungt og langsomt. Han søgte at rejse sig, saa greb det ham i Struben med klamme, hvide Fingre.

Den næste Dag, da Agathe skulde begraves, maatte Følget vente en Stund, men der kom dog Ingen fra Stavne for at følge hende.